

stalo žalobci protiplnění, poněvadž složená jím částka byla započítána Antonínu P-ovi na jeho družstevní podíly a na stavební příspěvek. Proto drží prý žalované družstvo oněch 10.000 Kč bezdůvodně, neboť žalobce se nestal jeho členem a není povinen, by skládal členské podíly neb stavební příspěvek. Podle skutkové povahy rozsudku soudu prvé stolice jest nesporné, že původní spolek byl v roce 1923 zapsán do rejstříku jako společenstvo s r. o. Z toho nelze dovoditi, že žalované společenstvo převzalo do vlastnictví i vklad 10.000 Kč žalobcem složený, ježto částku tu, jak jest dále nesporno, započítalo jako dřívější podíl žalobcův nynějšímu svému členu Antonínu P-ovi na členské podíly a stavební příspěvek. Žalobce založil nárok svůj na tvrzení, že 10.000 Kč zaplatil jako budoucí člen žalovaného společenstva zálohou, jež měla býti započtena na jeho podíly a na stavební příspěvek, připustil pak sám, že částka ta neměla po dobu členství mu býti vrácena a zúrokována. Tento přednes sám o sobě neopravňuje ho, aby na nynějším společenstvu žádal výplatu sporné částky, neboť podle něho mohl by se žalobce domáhati jen toho, by byl přijat za člena společenstva a byla mu částka 10.000 Kč započítána a připsána na podíly a na stavební příspěvek. Na věci nic nemění ani právní vývody jeho v dovolání. Dovojuje-li, že původní spolek nebyl právnickou osobou, a že částka 10.000 Kč zůstala žalobcovým vlastnictvím, nemůže žádati výplatu její od žalovaného společenstva, jemuž ve skutečnosti nic nezaplatil a do jehož jmění částka ta nepřešla, když byla započtena na podíly a příspěvek jednoho z jeho členů. Nelze proto říci, že by bylo žalované společenstvo obohaceno touto částkou, která představuje jen výši podílu jednoho jeho člena na společenském podniku. Z § 1215 obč. zák. nemůže žalobce dovoditi nároky proti žalovanému společenstvu, jež přece nebylo členem původního spolku. Nezáleží ani na tom, že žalobce nezavázal se k přístupu jako člen žalovaného společenstva, neboť ani to ho neopravňuje, by domáhal se zaplacení částky vložené do původní společnosti na žalovaném společenstvu. Není proto třeba uvažovati o dosahu závazku žalobcova, že nebude požadovati vrácení a zúrokování částky 10.000 Kč.

Čís. 8011.

K žalobě z právních jednání pro akciovou společnost, jež dosud není po právu, jest oprávněn, kdo právní jednání uzavřel jménem dosud neschválené a do obchodního rejstříku nezapsané akciové společnosti tak, jako kdyby společnost již tu po právu byla.

Ten, kdo jednal po rozumu ustanovení druhého odstavce čl. 269 obch. zák., jest zavázán a oprávněn solidárně s těmi, jež zastupuje, jednal-li k příkazu a jménem ostatních, byť i nedal zástupčí poměr na jevo k třetímu; stačí, že úmysl ten byl z okolností poznatelným.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1928, Rv I 1256/27.)

Žalobě inž. Jana F. jako koncesionáře firmy Sdružená akciová společnost, pilnice a dřevařství N. proti Františku B-ovi o zaplacení peněžitě pohledávky, bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody podle čís. 1, (čís. 5 § 477), 3 a 4 § 503 c. ř. s. je opodstatněno jen, pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 503 čís. 4 c. ř. s. Tvrdí-li dovolatel, prováděje v první řadě dovolací důvod zmatečnosti a v druhé řadě také důvod protispisovosti, že žalobcem je firma »Sdružená akciová společnost, pilnice a dřevařství v N.«, která dosud, nejsouc zapsána v obchodní rejstřík, není po právu, ocitá se v rozporu s doslovem žaloby, která nejen na rubru, nýbrž i pod žalobním žádáním je podepsána Janem F-em jako komisionářem firmy: »Sdružená akciová společnost, pilnice a dřevařství v N.«, a podle které tento žalobce jako koncesionář budoucí akciové společnosti, označující se jako »žalující strana«, se domáhá toho, aby bylo zapláceno jemu jako koncesionáři, totiž »žalující straně«. Když odvolací soud podle doslovu žaloby dospěl k témuž závěru, nelze uznati, že tento závěr odporuje spisům. Sluší tedy uznati, že nejde o vytýkanou zmatečnost, nýbrž jen o otázku správnosti právního posouzení, totiž o to, zda je žalobce k dalšímu žádání aktivně oprávněn. Žalováno je z obchodů, pokud se týče z právních jednání uzavřených spoluzakladatelem firmy: »Sdružená akciová společnost, pilnice a dřevařství v N.« pro tuto akciovou společnost. Zjištěno je, že tato firma jako akciová společnost dosud není po právu, ježto se jí dosud nedostalo úředního schválení a není také zapsána do obchodního rejstříku. Žalobce by byl oprávněn k žalobě, kdyby bylo zjištěno, že právní jednání, z nichž žalováno, uzavřel jménem dosud neschválené a do obchodního rejstříku nezapsané akciové společnosti tak, jako kdyby společnost právně tu již byla, kdyby tedy byl jednal tak, že z jeho jednání by vyplývalo, jakoby společnost již byla schválena a v rejstřík zapsána (čl. 211 druhý odstavec obch. zák. viz Staub-Pisko: Kommentar I. díl, stránka 646). V napadeném rozsudku otázka tato nebyla probrána a nebyla vzata na přetřes ani v rozsudku první stolice, ačkoliv žalovaný namítl, že obchody s ním uzavřel Karel K. jménem firmy »Sdružená akciová společnost, pilnice a dřevařství v N.« a ač na námitce této v odvolání setrval. Ani v napadeném rozsudku ani v rozsudku první stolice není vůbec zjištěno, zda žalobce Jan F., či kdo jiný právní jednání, z nichž žalováno, za firmu »Sdružená akciová společnost, pilnice a dřevařství v N.« uzavřel a zda uzavřel je tak, jak shora rozvedeno. Povšechný poukaz na druhý odstavec čl. 211 obch. zák., jenž tu ovšem, — ale jen za předchozích modalit — přichází v úvahu, nestačí k uznání oprávnění žalobce k žalobě, o niž tu jde, bez naznačených zjištění. Bude-li učiněno zjištění ve shora uvedeném směru, je žalobce k žalobě aktivně oprávněn; uzavřel-li obchody v zastoupení ostatních spoluzakladatelů firmy Bedřicha F-a a Františka K-a, jest jednajícím po rozumu ustanovení druhého odstavce čl. 269 obch. zák. zavázán a oprávněn solidárně s těmi, jež zastupuje, pak-li jen jednal

k příkazu a jménem ostatních, byť i poměr zástupčí proti třetímu nedal najevo; stačí že úmysl ten byl z okolností poznatelným. (Staub-Pisko Komentář druhé vydání strana 952 k čl. 269 obch. zák. § 3).

Čís. 8012.

Podplácel-li zmocněnec zřízení zákazníků, byl zmocnitel oprávněn odmítnouti obchody takto sjednané; schválil-li je však, jest povinen nahraditi zmocněnci dary, jež tento poskytl ze svého.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1928, Rv II 309/27.)

Žalobce a žalovaný provozovali koupi a prodej dřeva na společný účet, zisk měl býti dělen na polovici. Ve sporu o vyplacení podílu na zisku uvedl žalovaný jako srážkovou položku též dary (špendáže), jež dal zákazníkům k docílení příznivějších výsledků obchodování. Žalobě bylo soudy všech tří stolic částečně vyhověno, ona srážková položka žalovaného byla uznána.

Nejvyšší soud odpověděl k dovolání žalobce v tomto směru v

důvodech:

Co se týče náhrady za tak zvané »špendáže«, namítá dovolání neprávem, že náhrada žalovanému nepřísluší, ježto nebylo mezi stranami úmluvy, podle které byl žalovaný oprávněn, takové dary dávat, a poněvadž dary byly dány za účelem nedovoleným. Žalovaný byl oprávněn provozovati obchody společnosti. Jest ho tudíž pokládati za zmocněnce (§ 1190 obč. zák.). Jako zmocněnci přísluší mu náhrada veškerého nákladu, jež učinil nutně a užitečně v zájmu společnosti, třebaž se výsledek nedostavil. Používal-li žalovaný za účelem příznivějších výsledků společenského obchodování prostředků nemravných a nedovolených (podplácení zřízenců zákazníků a dráhy), překročil zajisté meze své plné moci, poněvadž příkaz k nedovolenému jednání nelze platně dáti (§ 879 obč. zák.). Než tato okolnost by opravňovala žalobce jen k tomu, by odmítl obchody, které byly takovým způsobem uskutečněny, jako neučiněné na účet společnosti. Pak by ovšem nebyl ani povinen, žalovanému nahraditi náklad na ně učiněný (§ 1009 obč. zák.). Žalobce však užitek z těchto obchodů žádá a tím je schvaluje (§ 1016 obč. zák.); z toho plyne jeho povinnost, nahraditi žalovanému též dary, které tento ze svého učinil, by dosáhl příznivějších výsledků tohoto obchodování. Nižší soudy právem určily výši náhrady podle § 273 c. ř. s., když bylo zjištěno, že žalovaný dary dával, poněvadž plyne z povahy věci, že lze důkaz o výši takové pohledávky jen ztěžji provést, a nepochybily nijak, když, uvažující o výši náhrady, žalovanému příslušející, přihlížely také k znaleckému posudku. Po stránce právní souhlasí dovolací soud s výši náhrady, nižšími soudy určené.